

Les avaluacions transversals

Ara li ha tocat al mot anglès «benchmarking» posar-se de moda, sobretot entre els especialistes en gestió d'empreses i altres institucions econòmiques. Es tracta de comparar la pròpia productivitat, rendibilitat o eficiència amb les de les entitats que operen en un mateix sector o activitat per tal de jutjar la correcció de l'estratègia fins ara aplicada.

El món científic i acadèmic és, evidentment, més complex. El seu comportament no es pot reduir a una proporció -una ràtio, en diuen els molt influïts pel món anglosaxó- sinó que s'ha d'apreciar des d'una òptica multicriteri. Nogensmenys, des de l'Agència, hom ha cregut que unes avaluacions transversals, en el sentit d'incloure tots els centres públics d'una mateixa especialitat, podrien ser valuoses per a totes i cadascuna de les universitats afectades. És erroni entendre que l'objectiu final sigui una classificació dels centres, un rànquing, en diuen els amants dels barbarismes, objectiu que, com s'ha dit, no té sentit en el nostre camp. Del que es tracta és que els responsables de cada centre coneguin la seva situació relativa, tant dels seus punts forts com dels febles. Car tots els centres en tenen de les dues classes. Un altre avantatge d'aquest tipus d'avaluacions consisteix en l'homogeneïtat que suposa que un únic conjunt d'avaluadors externs faci l'examen de tots els centres implicats, evitant així contradiccions i heterogeneïtats. Però per aconseguir-ho és necessari tenir algunes condicions com, per exemple, disponibilitat de temps dels professionals implicats, que no sempre són fàcils d'assolir. De totes maneres, l'experiència de les avaluacions fins ara dutes a terme es demostra positiva, si bé és cert que el procés és millorable.

L'esforç de l'Agència ha de seguir pel camí emprès, polint aquells aspectes que no són totalment satisfactoris.

Antoni Serra Ramoneda
President de l'Agència

Sumari

Q L'especialista en avaluació institucional, el Dr. Vroeijenstijn, avalua, durant la seva estada a Barcelona, els punts forts i febles de l'Agència i proposa millores

Pàgina 3

Q Els doctors Joan Tugores i Isidre Ramos reflexionen sobre la seva experiència com a coordinadors de les avaluacions transversals d'Empresarials i Informàtica

Pàgines 4 i 5

Q Transcripció de la Declaració Conjunta dels Ministres europeus d'educació, signada a Bolonya el 19 de juny d'enguany

Pàgina 6

Consell de Direcció: Antoni Serra i Ramoneda, Gemma Rauret i Dalmau, Joan Bravo i Pijoan, Antoni Caparrós i Benedicto, Carles Solà i Ferrando, Jaume Pagès i Fita, Enric Argullol i Murgadas, Josep M. Nadal i Farreras, Jaume Porta i Casanellas, Lluís Arola i Ferrer, Pere Fontana i Garcia, Pere Miró i Plans, Miquel Roca i Junyent, Joan Guitart i Agell, Jaume Casademont i Perafita, Josep M. Pujol i Gorné, Josep M. Freixas i Cavallé, Josep Grifoll i Guasch, Antoni Giró i Roca, David Serrat i Congost.

Consell de Redacció: Gemma Rauret i Dalmau, Joan Bravo i Pijoan, Sebastián Rodríguez Espinar, Josep M. Vilalta Verdú, David Segarra Mediavilla.

Redacció i Disseny: Bàrbara González Sans

Edita: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya. Av. de la Catedral, 6-8, 2on. 08002 Barcelona

El model danès d'avaluació de la qualitat

EVALUERINGSCENTER ET

L'Agència Danesa d'Avaluació de l'Ensenyament Superior va ser fundada el 1992 com una institució independent sota els auspicis del Ministeri d'Educació. Aquell mateix any, el Ministeri va emprendre una reforma del sistema d'educació superior per la que s'atorgava més autonomia a les universitats. Per tant, tot i que la principal funció de l'Agència és la de desenvolupar la qualitat a les universitats, es va considerar necessari dotar-la també d'una segona funció encaminada al rendiment de comptes.

Dins l'estratègia de millora de la qualitat, i tenint en compte l'establiment d'un sistema de finançament basat en indicadors de rendiment, el Ministeri va reforçar, paral·lelament, el rol del Cos d'Examinadors Externs. Una institució de llarga tradició a Dinamarca que té per objectiu la participació de professors externs en la supervisió de l'avaluació dels estudiants en totes de les universitats.

Les principals activitats de l'Agència danesa són: efectuar avaluacions sistemàtiques de les institucions d'ensenyament superior, desenvolupar la metodologia apropiada per als programes d'avaluació i de millora de la qualitat, assessorar les institucions d'ensenyament superior en avaluació de la qualitat i recopilar informació sobre models d'avaluació i millora de la qualitat.

El model d'avaluació

El sistema d'avaluació danès sempre organitza les avaluacions de programes universitaris simultàniament a totes les universitats que l'ofereixen.

L'Agència, un cop rebut l'encàrrec d'avaluar un programa, per part del Ministeri o d'algun dels cinc Consells Educacionals de Dinamarca, organitza la metodologia tenint en compte tres grans fases: l'organització i inici del projecte, l'elaboració i recopilació d'informació i la redacció de l'informe.

Organització del projecte

En primer lloc, l'Agència, per tal d'efectuar la planificació i seguiment del projecte, nomena un "Project Manager" d'entre el seu personal.

Posteriorment constitueix un únic comitè d'avaluació externa, format per dos acadèmics i dos professionals de l'àrea a avaluar, que efectuarà les visites a les universitats. L'Agència s'encarrega de la seva formació, de planificar el sistema de treball i d'analitzar els resultats que es vagin produint. En aquesta mateixa fase, s'elabora un pre-estudi sobre les dades bàsiques del programa, que serà la base per a l'inici de l'avaluació. Al mateix temps, es mantenen reunions amb els responsables de les institucions per presentar el procés i la metodologia, planificar el calendari i constituir els comitès d'autoavaluació, que redactaran els informes d'autoavaluació de cada programa.

Paral·lelament, l'Agència encarrega a un empresa consultora externa un estudi de satisfacció dels usuaris, a partir d'un qüestionari únic per a totes les institucions, i del que s'obtenen les valoracions referents a la satisfacció d'algun dels tres principals grups d'usuaris del programa (estudiants, graduats o empreses contractants dels graduats).

Recopilació d'informació

L'Agència recull la informació dels informes d'autoavaluació i de l'estudi de satisfacció dels usuaris perquè el comitè d'avaluació externa i el "Project Manager" preparin les visites a les institucions i els punts a tractar amb cadascuna de les audiències implicades en el desenvolupament del programa (professorat, personal administratiu, estudiants i equip directiu), i amb el comitè d'autoavaluació.

Redacció de l'informe

L'Agència, amb els informes d'autoavaluació, l'informe d'usuaris i les impressions obtingudes de les visites externes (el comitè extern no redacta informes individuals per programa), elabora l'informe d'avaluació, on s'analitza, de forma transversal, l'estat del programa en cadascuna de les institucions. El "Project Manager" en redacta un esborrany que revisa el mateix comitè d'avaluació externa i que es presenta a cadascun dels comitès d'autoavaluació. A continuació, l'Agència convoca una conferència en la qual es debat l'esborrany i, finalment, es redacta la versió definitiva de l'informe que es lliura a l'organisme que ha encarregat l'estudi i a cadascuna de les institucions avaluades perquè planifiquin l'aplicació de les recomanacions i propostes de millora. L'informe es fa públic. El seguiment de l'aplicació de les propostes de millora recau en la mateixa institució d'ensenyament superior.

Josep Grifoll i Saurí
Agència

L'Agència passa un examen de qualitat

El Dr. A.I. Vroeijenstijn (VSNU) emet un informe sobre la Qualitat de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya i proposa algunes millores

«L'Agència m'ha convidat a analitzar el seu procés extern d'avaluació de la qualitat i a comentar-lo. Per tal de conèixer millor el mètode que utilitza, he estudiat els següents documents: el quadern Eines, la Guia d'Avaluació Externa, el Programa de Formació per a Membres dels Comitès d'Avaluació Externa, així com alguns casos pràctics. Com que tots aquests tex-

tos són en català, voldria disculpar-me amb anterioritat per si hi ha quelcom que no hagi entès bé.

L'Agència té encara pocs anys de vida, però ha fet, fins ara, un esplèndid treball i ha dissenyat un sistema d'avaluació de la qualitat molt funcional. Els comentaris que faré a continuació no han de ser vistos com una crítica, sinó que tenen la intenció d'ajudar l'Agència a millorar el seu

sistema. En general, les meves observacions es refereixen a: la manca d'un marc de referència clarament formulat per al comitè extern; la necessitat de simplificar els manuals; la conveniència d'analitzar documents addicionals i la importància de descriure millor els indicadors, així com d'aclarir que la tasca dels comitès externs ha de ser vista com un treball d'equip.»

Breu informe sobre el sistema d'avaluació externa de la Qualitat de l'Agència

El manual d'avaluació externa, Eines

El manual és interessant i representa una bona ajuda per al comitè extern. De totes formes, voldria fer alguns comentaris bàsics. Caldria deixar clar el paper dels comitès externs en el procés d'avaluació. La seva tasca principal és la d'emetre un judici final sobre la qualitat de la unitat avaluada, destacant els punts forts i febles i formulant algunes propostes de millora.

Llegint el manual se m'han plantejat algunes qüestions a tenir en compte pel que fa a la seva efectivitat. Penso que jo tindria algunes dificultats a l'hora de fer-lo servir, ja que potser és massa detallat i, per tant, excessivament prescriptiu. També hi trobaria a faltar un marc de referència clar, així com una descripció més precisa dels indicadors de qualitat.

Marc de referència

El treball del comitè extern podria millorar si els indicadors de qualitat estiguessin formulats amb major claredat, per exemple, per mitjà de preguntes que el comitè extern hagués de respondre.

Un marc de referència ben definit, així com un llistat concret de temes a tractar, permetria que tots els experts externs seguissin uns indicadors de qualitat comuns, el que els facilitaria, a més de la tasca de preparar les entrevistes per obtenir la informació necessària, treballar d'una forma més ben orientada cap als objectius.

Documents addicionals

Per obtenir un bon retrat de la qualitat, a més de l'informe d'autoavaluació i els resultats de les entrevistes, el comitè extern hauria

d'analitzar amb detall altres documents com els treballs finals de carrera, models d'exàmens, apunts i llibres de text que es fan servir.

L'informe extern d'avaluació

Caldria dur a terme una discussió conjunta en el si del comitè sobre els resultats, especialment quan hi hagi opinions no consensuades. També és recomanable proveir el comitè extern d'un format fix per a l'elaboració de l'informe final.

El programa de la visita

El programa de la visita del comitè extern a la unitat avaluada està ben dissenyat.

Formació del Comitè extern

L'Agència reconeix la importància de la formació inicial dels comitès externs d'avaluació. De totes formes, voldria suggerir que durant les jornades de formació que es duen a terme es tractin més a fons qüestions com: Què espera l'Agència del comitè extern? Com interpreta el comitè el marc de referència en el seu camp específic? Com s'ha de buscar la qualitat?

Composició del comitè extern

El més important és prevenir possibles conflictes d'interessos entre el comitè intern de la unitat avaluada i els experts nomenats per formar el comitè extern d'avaluació. També caldria preguntar-se si n'hi ha prou amb tres o quatre persones per fer el treball del comitè extern, tenint en compte que només dues o tres d'elles són experts en la disciplina que s'avalua.

Conclusió

Al final d'aquesta contribució personal, el lector pot pensar que aquesta anàlisi de l'Agència es basa només en detectar els punts febles. Sempre és més fàcil explicar les febleses, però en fer-ho, no queden reflectides les forteses. El que és segur és que l'Agència ha aconseguit moltes coses en poc temps i serà capaç de millorar els seus punts febles. Les observacions fetes han d'ajudar l'Agència a desenvolupar un sistema d'avaluació externa de la qualitat que pugui competir amb èxit amb el d'altres agències europees.

L'experiència de les primeres avaluacions transversals

Una de les principals activitats de l'Agència és la de realitzar avaluacions transversals, és a dir, avaluar una mateixa titulació simultàniament en totes les universitats que la imparteixen. En el primer procés d'avaluació s'han dut a terme les avaluacions

transversals dels ensenyaments d'Empresarials i d'informàtica. En els articles següents, els doctors Joan Tugores i Isidre Ramos presenten algunes reflexions sobre la seva experiència com a coordinadors d'aquestes avaluacions.

L'avaluació transversal d'Empresarials

Un dels encerts de l'Agència, al meu parer, ha estat el d'incorporar les avaluacions transversals. En aquest sentit, ni els vicerectors ni l'Agència no vàrem tenir gaires dubtes a l'hora de triar la Diplomatura d'Empresarials per començar aquest procés. Ens va semblar encertat, donat que es tracta de la titulació amb més demanda a Catalunya i s'imparteix a pràcticament una quinzena de centres –entre integrats i adscrits–; tot i que vàrem concretar l'avaluació a les sis diplomatures integrades a les universitats públiques, que són les que recullen el gruix de les places i de les demandes de primera opció.

L'experiència ha posat de relleu diversos aspectes. D'una banda, el "cicle" que viu la comunitat d'una titulació davant del procés d'avaluació: primer, l'escepticisme, seguit d'un notable engrescament quan es van obtenint dades que, normalment (encara que amb algunes sorpreses),

ratifiquen les "opinions ben informades". Finalment, arriba la fase de les expectatives d'acompliment de les millores que són, o haurien de ser, l'objectiu final de l'avaluació.

D'altra banda, l'experiència també ha permès captar les similituds i diferències entre les titulacions. Una de les coincidències més comuna és la doble dedicació dels estudiants, ja que es tracta d'una titulació amb un percentatge molt alt d'alumnes que treballen. Això ha fet sorgir, durant l'avaluació, el debat entorn la conveniència de les "vies lentes", al mateix temps que ens ha obligat a relativitzar l'ús d'indicadors "clàssics" per a no fer comparacions desnaturalitzades. També han estat comunes les queixes referides a la substitució dels textos, llibres i treballs per la criticada «monoutilització» dels apunts. En dos casos s'ha arribat a afirmar que, per als alumnes, el servei de fotocòpies ha esdevingut més important que la biblioteca.

Pel que fa a les diferències, hem constatat que es deuen bàsicament a tres fonts. Primer, la posició relativa de la titulació i/o Escola d'Empresarials en el si de cada universitat (amb casos com el de la UB, amb una escola de tradició secular pròpia, i d'altres en què la Diplomatura s'insereix en un Centre amb titulacions de segon cicle, com ADE o Dret). El segon aspecte diferenciador es refereix al grau de consolidació del professorat, ja que s'han recollit queixes tant de l'excessiva precarietat en alguns casos, com de l'excessiva "funcionalització" en d'altres, que afecten, ambdós, els incentius. En tercer lloc, cal destacar la diversa concepció dels Plans d'Estudis segons es tracti de titulacions adreçades a mercats amplis (com Barcelona) on l'especialització és una preo-cupació molt notable, o a mercats de petites empreses, en què l'objectiu de la titulació esdevé principalment el de formar diplomats "tot terreny".

Finalment, vull subratllar l'entusiasta col·laboració que, com a coordinador del procés, he rebut dels equips directius de les titulacions, formats per persones engrescades i competents que reforcen la meua confiança –malgrat tantes coses– en aquesta institució quasi mil·lenària que és la Universitat.

Joan Tugores Ques

Depart. de Teoria Econòmica
Facultat d'Econòmiques UB

Titulacions, centres i universitats en els que s'ha avaluat els ensenyaments d'Empresarials

Diplomat en Ciències Empresarials	EU d'Estudis Empresarials (UB)
Diplomat en Ciències Empresarials	EU d'Estudis Empresarials de Sabadell (UAB)
Diplomat en Ciències Empresarials	EU d'Estudis Empresarials (UPF)
Diplomat en Ciències Empresarials	Fac. de Ciències Jurídico-Econòmiques (UdG)
Diplomat en Ciències Empresarials	Fac. de C. Econòmiques i Empresarials (URV)
Diplomat en Ciències Empresarials	Facultat de Dret i Economia (UdL)

L'avaluació transversal d'Informàtica

La novetat dels estudis d'Informàtica, així com la seva elevada demanda han estat motius bàsics a l'hora de decidir realitzar la seva avaluació transversal. El resultat global d'aquesta avaluació és positiu. Però és tan important la disparitat de situacions que es fa necessària una segona etapa de reflexió conjunta que ajudi a eliminar les diferències. L'aplicació d'una metodologia comuna ha servit per realitzar aquest test comparatiu, tot i que, en alguns casos, hauria estat interessant adaptar-la a aspectes concrets. En general, els actors interns i externs implicats en l'avaluació han mantingut un alt nivell de motivació, encara que la participació dels diferents col·lectius ha estat diversa. Cal incrementar la cultura de l'avaluació a la universitat.

L'existència d'opinions internes i externes sobre els diversos aspectes implicats (docència, recerca...) i el seu contrast han estat de gran importància per tal d'entendre aquest marc.

Els ensenyaments d'informàtica

están consolidats i gaudeixen d'una bona imatge social, i són impartits per professorat format (jove, motivat i dedicat a la recerca) tot i que amb una gran desconexió amb els alumnes. No està clar encara què ha de ser un Enginyer en Informàtica, quins són els perfils a formar, quins els continguts a impartir... i això es reflecteix dramàticament en els objectius dels plans d'estudi. El que espera un alumne, impulsat per l'obtenció d'un lloc de treball, no coincideix amb el que els curricula ofereixen. Es tracta d'ensenyaments ben atesos, amb un gran suport de recursos informàtics (com és natural) i amb elevades connexions internacionals, però requereixen d'una elevada dedicació per part de l'alumne que, en general, no es dona. Això produeix un elevat índex de fracàs. Les matèries són molt tecnològiques i demanen alumnes motivats i amb qualitats específiques, fet que, donat el concepte de servei públic de les nostres universitats i, per

tant, de les seves polítiques d'admissió i permanència, no sempre es compleix.

Pel que fa al professorat, hi ha una manca d'Escoles Intel·lectuals amb tradició i, a més, el procés de selecció és alguns cops endogàmic, la qual cosa no n'assegura l'excel·lència. Disposem de sistemes de selecció del professorat adequats per al model d'universitat que tenim (es contracten professors joves i sense experiència per donar classe i se'ls aclapara amb una elevada càrrega docent que dificulta la seva formació). Això té molt poc a veure amb el model d'universitat competitiva que, d'altra banda, s'exigeix.

Ser els "últims arribats" a les universitats acostuma a provocar la precarietat de la infraestructura disponible. Seran necessari alguns anys per resoldre aquest problema, donada la política d'assignació de recursos de les nostres universitats on, en general, el "clientelisme" polític intern dificulta l'objectivitat.

La recerca neix en un entorn difícil, però la necessitat de seguir la carrera docent, de realitzar tesis, de disposar de recursos per assistir a congressos, etc., porta a un voluntarisme admirable del professorat. La situació de la recerca es pot qualificar de moderada.

Finalment, cal dir que a una fase d'avaluació l'ha de seguir una d'actuació. L'aplicació de criteris de qualitat i productivitat ha de ser el motor d'aquesta segona fase. L'existència d'una Agència constitueix un precedent en els nostres sistemes universitaris que apunta en aquest sentit.

Titulacions, centres i universitats en els que s'ha avaluat els ensenyaments d'Informàtica

Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	Escola Universitària de Sabadell (UAB)
Ingenyer T. en Informàtica de Sistemes	Escola Universitària de Sabadell (UAB)
Enginyer en Informàtica	Facultat de Ciències (UAB)
Enginyer en Informàtica	Facultat d'Informàtica FIB (UPC)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	Facultat d'Informàtica FIB (UPC)
Ingenyer T. en Informàtica de Sistemes	Facultat d'Informàtica FIB (UPC)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	EU Politècnica de Vilanova i la Geltrú (UPC)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	EU Politècnica de Mataró (UPC)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	Escola Politècnica Superior (UdG)
Ingenyer T. en Informàtica de Sistemes	Escola Politècnica Superior (UdG)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	Escola Universitària Politècnica (UdL)
Ingenyer T. en Informàtica de Sistemes	Escola Universitària Politècnica (UdL)
Ingenyer T. en Informàtica de Gestió	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (URV)
Ingenyer T. en Informàtica de Sistemes	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria (URV)

Isidre Ramos Salavert
Departament de Sistemes
Informàtics i Computació UPV

Cap a un àrea europea d'estudis superiors

Transcripció de la Declaració Conjunta dels Ministres Europeus d'Educació, signada a Bolonya el 19 de juny de 1999

El procés europeu, gràcies als extraordinaris avenços dels últims anys, ha esdevingut una realitat rellevant, concreta i creixent tant per a la Unió com pels seus ciutadans. Les perspectives de progrés i l'aprofundiment de les relacions entre els països europeus aporten majors dimensions a aquesta realitat. En els nostres dies, som testimonis d'una creixent concienciació, tant en les àrees polítiques i acadèmiques com en l'opinió pública, de la necessitat d'establir una Europa més completa, especialment pel que fa referència a edificar i reforçar els seus aspectes intel·lectuals, culturals, socials, científics i tecnològics.

L'Europa del Coneixement es considera, cada vegada més, com un factor indissoluble del creixement social i humà, així com un complement indispensable per consolidar i enriquir la ciutadania europea, essent capaç d'oferir als ciutadans les competències necessàries per afrontar els reptes del nou mil·lenni.

La importància de l'educació i la cooperació educacional en el desenvolupament i enfortiment de societats estables, pacífiques i democràtiques es considera una prioritat universal, i encara més veient la situació al sud-est d'Europa.

La declaració de la Sorbona del 25 de maig de 1998, que es fonamenta en aquestes consideracions, posa èmfasi en la funció central de la universitat en el desenvolupament de les dimensions culturals i fa especial referència a la creació de l'àrea europea d'estudis superiors com a acció clau per a promoure la mobilitat i la contractació, així com el desenvolupament general de tot el continent.

Diversos països europeus han acceptat la invitació de comprometre's a assolir els objectius exposats en la declaració. Amb la direcció que prenen ara les reformes sobre estudis superiors aplicades durant aquests anys a Europa, s'ha constatat la determinació de molts governs europeus a actuar.

Les institucions europees d'estudis superiors, per la seva part, han acceptat el repte d'adoptar un paper principal en la construcció d'aquesta àrea, així com de posar els principals fonaments establerts per la Carta Magna de Bolonya de 1998. Aquest fet és vital, ja que la independència i l'autonomia de les universitats garanteixen que els estudis superiors i els sistemes d'investigació s'adaptin contínuament a les necessitats canviants, a les noves demandes socials i als avenços científics.

Per tal d'aconseguir, realment, una major compatibilitat i igualtat entre els sistemes d'estudis superiors es requereixen, a més, mesures concretes. En la reunió del 18 de juny hi van participar experts i autoritats en educació de tots els països europeus que van oferir suggeriments molt útils sobre les iniciatives que s'han d'emprendre. Cal caminar, concretament, cap a incrementar la competitivitat internacional del sistema europeu d'estudis superiors. La vitalitat i l'eficàcia de qualsevol civilització pot mesurar-se per l'atractiu que la seva cultura

exerceix en altres països. Necessitem garantir que el sistema d'estudis superiors adquireixi un grau mundial d'atracció, comparable al de les nostres riques tradicions culturals i científiques.

Mentre donem suport als principis generals establerts en la declaració de la Sorbona, ens comprometem a coordinar la nostra política a curt termini per treballar cap als següents objectius, que considerem de primera rellevància a l'hora d'establir l'àrea europea d'estudis superiors i fomentar el sistema europeu d'estudis superiors en el món sencer:

- Adoptar un sistema de titulacions comprensible i comparable per promoure les oportunitats de treball i la competitivitat internacional del sistema europeu d'estudis superiors.

- Adoptar un sistema basat en dos cicles principals (no graduat i graduat). L'accés al segon cicle requerirà haver completat amb èxit el primer, de tres anys de durada. La titulació de primer cicle estarà d'acord amb les necessitats del mercat de treball europeu, oferint un nivell de qualificació apropiat. El segon cicle ha de conduir cap a la titulació de «Master» o «Doctor», com ja passa a la majoria de països europeus.

- Establir un sistema de crèdits, com a forma més apropiada de crear una extensa mobilitat estudiantil. El crèdits també han d'adquirir-se en contextos d'estudi no superiors.

- Fomentar la mobilitat, amb particular atenció a:
 - Per als alumnes, accés a estudis i oportunitats de formació i serveis relacionats

- Per als professors, investigadors i equips administratius, reconeixement i valoració de períodes passats a Europa investigant, ensenyant i formant-se, sense posar en perjudici els seus drets legals.

- Impulsar la cooperació europea per garantir la qualitat, per desenvolupar uns criteris i una metodologia comparables.

- Promoure els aspectes europeus necessaris en estudis superiors, en particular el desenvolupament curricular, la cooperació institucional, esquemes de mobilitat i programes integrats d'estudis, de formació i d'investigació.

Ens comprometem a assolir aquests objectius -dins el marc de les nostres competències institucionals i respectant la diversitat de cultures, idiomes, sistemes d'educació nacionals, així com l'autonomia de les universitats- per tal de consolidar l'àrea europea d'estudis superiors. Amb aquesta finalitat, cercarem la cooperació intergovernamental amb competències en estudis superiors. Esperem que les universitats responguin de nou de forma positiva i que, ben aviat, contribueixin activament a l'èxit del nostre intent.

Amb el convenciment que, per establir un àrea europea d'estudis superiors cal recolzament, supervisió i adaptació constants a les necessitats contínuament canviants, hem decidit trobar-nos novament d'aquí a dos anys per tal d'avaluar el progrés assolit i definir les pròximes accions a emprendre.

Els responsables de qualitat de les universitats proposen millores en el procés d'avaluació

Els responsables de qualitat de la majoria de les universitats espanyoles que han assistit al Seminari «*Puntos críticos en la evaluación y mejora de la calidad universitaria*», organitzat conjuntament per l'Agència i la *Unidad para la Calidad de las Universidades Andaluzas* i que ha tingut lloc el mes d'abril a Torremolinos, consideren prioritari canviar progressivament les formes i estructures de govern de les universitats per tal que disposin d'una major capacitat de resposta davant les noves necessitats socioeconòmiques.

Aquesta és una de les principals conclusions que recull el document elaborat després del seminari i que proposa 19 accions dirigides a la millora del procés d'avaluació de la qualitat a les institucions d'ensenyament superior.

La independència i flexibilitat dels sistemes d'avaluació institucional, així com la major implicació dels comitès externs d'avaluació són altres aspectes que destaca el document. Aquests comitès, a més, haurien d'implicar-se també en la fase de seguiment de les avaluacions. El document subratlla la importància d'introduir progressivament una cultura de la qualitat a les universitats i un compromís de transparència a l'hora de donar a conèixer els resultats.

Finalment, es destaca que els plans i la metodologia de l'avaluació a aplicar han de ser els recomanats per la Unió Europea i la UNESCO i que usen els països del nostre entorn; així com que cal potenciar les Agències Autòniques, com a figures mixtes entre la universitat i l'Administració pública.

Les accions postavaluació

Reflexionar sobre les accions que cal emprendre per millorar la qualitat de les universitats públiques catalanes, un cop finalitzat el primer procés d'avaluació, així com debatre sobre la forma més adient de difondre'n els resultats han estat els principals objectius del «Taller: Les accions postavaluació», organitzat per l'Agència i la Universitat Rovira i Virgili els dies 16 i 17 de setembre.

Experts i responsables de qualitat i professionals dels mitjans de comunicació han debatut diversos temes i propostes que es consideren bàsics per tal d'aconseguir els objectius que es proposa el procés d'avaluació institucional de les universitats actualment vigent a Catalunya. Les conclusions han de servir per orientar sobre què cal fer després de l'avaluació.

L'OPINIÓ DEL LECTOR

Unitats Tècniques de Qualitat

Hem demanat als membres de les unitats Tècniques de Qualitat de les universitats públiques que ens féssin arribar la seva opinió, les propostes i les suggerències sobre el primer número del butlletí de l'Agència. A continuació resumim les seves respostes.

Incloure articles de reflexió sobre algun dels punts febles més generalitzats que s'hagin detectat en cada procés d'avaluació, com ara l'excess de càrrega lectiva o la manca de definició dels objectius de la titulació, etc., i apuntar possibles millores, així com introduir un espai per al debat al voltant

de models i pràctiques de qualitat són algunes de les propostes fetes per les Unitats Tècniques.

En general, el primer número del butlletí s'ha trobat interessant, tant pel que fa al disseny -brevetat, facilitat de lectura-com als seus continguts. Les seccions d'Experiències i d'Iniciatives de qualitat són les més destacades i es recomana incloure'n, sobretot, a nivell europeu.

Un altre dels suggeriments és el de donar major protagonisme als comitès interns d'avaluació per tal que expressin les seves opinions i experiències sobre el propi procés, així com els plans de millora que ja hagin posat en marxa i puguin resultar innovadors i il·lustratius. En aquest sentit,

també es planteja la necessitat de fomentar la reflexió sobre el model d'avaluació, la metodologia utilitzada i les aplicacions dels plans de millora, entre d'altres aspectes, per tal d'enriquir el debat en comú.

Les cartes i suggeriments es poden adreçar per correu postal a:

**Av. de la Catedral 6-8, 2a.
-08002- Barcelona**

Per fax al:

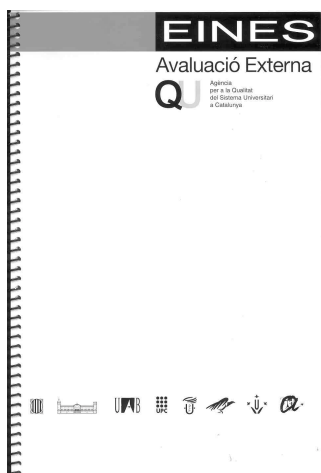
93 268 89 51

O per correu electrònic a:
infor@agenqua.org

EINES

Avaluació externa

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya

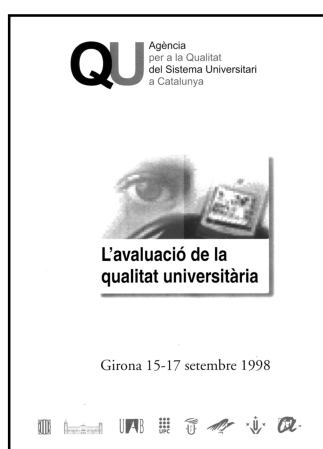
Aquest document està destinat al comitè d'avaluació intern i pretén ser un instrument d'ajuda per a l'estudi de l'informe d'avaluació interna, alhora que també conté aspectes pràctics per al desenvolupament tècnic del procés de visita externa a les universitats.

"Eines" es presenta en forma de quadern de treball. Inclou dos blocs: un dedicat a formular un esquema per a l'anàlisi de

l'informe d'autoavaluació interna, i un altre on es presenta una sèrie de qüestions a tenir en compte en cadascuna de les audiències establertes durant la visita dels experts externs a la unitat avaluada.

L'avaluació de la qualitat universitària

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya, 1999

Aquest recull presenta les principals reflexions i conclusions extretes del taller: «L'avaluació de la qualitat universitària», celebrat a la Universitat de Girona del 15 al

17 de setembre del 1998.

Els objectius que es proposava aquest taller eren els de conèixer millor els sistemes europeus d'avaluació per tal de reflexionar sobre el model més adient per al sistema universitari català. A més de treballar en la definició i concreció dels indicadors i criteris de qualitat i debatre sobre l'aplicació pràctica dels plans de millora que cada universitat ha d'aplicar després d'acabat el procés d'avaluació.

El dossier inclou, doncs, un extracte de les ponències presentades i els debats mantinguts durant el taller, així com alguns dels materials que es van lliurar com a base de treball.

Innovation and Adaptation in Higher Education

Edited by Claudius Gellert
Higher Education Policy Series 22. Jessica Kingsley Publishers, 1999
London and Philadelphia

Aquest llibre recull tot un seguit de contribucions de diversos autors que analitzen els canvis

recents que afecten actualment l'ensenyament i l'aprenentatge en els sistemes europeus d'educació superior, en general.

Les dècades dels anys 70 i 80 poden ser enteses, potser, com els períodes en què s'han donat més canvis estructurals, degut a l'expansió de l'accés a l'educació superior, la creixent especialització en la demanda de les empreses i les indústries, així com també a l'emergència de noves formes no universitàries d'adquirir un coneixement avançat.

En els darrers anys, a més, s'ha posat especial èmfasi en la millora de la qualitat de la gestió de l'ensenyament i de les institucions educatives superiors. Entre d'altres, una de les principals conclusions que es presenten en aquest llibre és la que aquests canvis es reflecteix especialment en la interacció entre els interessos interns i externs, així com en la vulnerabilitat institucional de la universitat britànica, que, malgrat ser una de les que presenta majors nivells de qualitat en tots els àmbits, no compta amb un reconeixement social prou ampli.

LA WEB www.agenqua.org

@ Cercant qualitat a la xarxa

www.heproc.org Aquesta xarxa de recursos d'educació superior conté arxius, bases de dades, fòrums, i motors de recerca així com informació sobre avaluació, ensenyament i qualitat a les universitats. El principal centre d'interès d'aquesta xarxa és la recerca en educació superior basada en sistemes d'assegurament de la qualitat, com també en temes de qualitat que sorgeixen de les relacions entre l'educació superior i el món del treball. Està formada per una comunitat d'educadors, amb més de 2.000 membres de 40 països diferents, que interactuen a través de la xarxa. A més, hi ha oberts una dotzena de fòrums sobre temes especialitzats.

www.ultibase.rmit.edu.au En aquest web es poden trobar articles, recursos i connexions útils amb altres llocs de la xarxa sobre educació superior, a més es mantenen diversos fòrums oberts. Inclou una àmplia diversitat d'articles actualitzats sobre avaluació de la qualitat.

@ Sollicitar el butlletí de l'Agència a través de la web

Aquelles persones que estiguin interessades en rebre, a títol personal, el butlletí que edita l'Agència, poden enviar un correu electrònic a l'adreça infor@agenqua.org, indicant el seu nom i cognoms, càrrec i adreça.